

Jaarverslag 2025 Stichting Vrienden van de Leidse Hortus

De Stichting Vrienden van de Leidse Hortus richt zich op de publieksfunctie van de Hortus door financiële steun te geven aan projecten die bijdragen aan het vergroten van de historische, botanische, museale en culturele betekenis van de Hortus. Niet alleen projecten rond instandhouding, toegankelijkheid, vernieuwing en verfraaiing van de tuin, maar ook activiteiten die de betrokkenheid van het publiek vergroten, kunnen op steun rekenen. In 2025 waren dat onder andere de voorbereiding van de renovatie van de Varentuin en de beekloop daarin, de informatievoorziening en de projecten over stoeplantjes en verborgen stadsnatuur. Ook zijn er bijdragen verstrekt voor bomenonderhoud, publieksactiviteiten en educatieve materialen rondom het jaarthema Plant en mens en de (permanente) tentoonstelling Planten & Planeten. Het aantal donerende Vrienden en Adoptanten nam toe tot boven de 2000.

Bestuurlijke aangelegenheden :

- De Stichting is sinds 2018 lid van de FIN, de brancheorganisatie van fondsen in Nederland. Eind 2023 werd het FIN label Goed Bestuur verkregen en sindsdien mogen we het label publiceren op onze website. Naleving geschiedt op vrijwillige basis en houdt in dat het FIN-lid de principes van de Code Goed Bestuur opvolgt.
- Er zijn werkafspraken gemaakt met de directie van de Hortus omtrent de jaarlijkse planning, verantwoording en toekenningssystematiek van de financiële bijdragen die de Stichting aan de Hortus verleent. Vanaf 1 januari 2025 wordt conform die systematiek gewerkt.
- In 2025 heeft viermaal bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen het stichtingsbestuur en het Hortus-management, waarin lopende zaken en actualiteiten zijn besproken, alsmede de wensen en plannen van de Hortus voor gewenste (financiële) ondersteuning.
- Besloten werd de minimale donatiebedragen voor vrienden voor 2026 opnieuw te verhogen (met € 2,50 per persoon). Reden is dat vanwege toegenomen kosten ook de entreprijzen van de Hortus zijn verhoogd. Het jeugdlidmaatschap en de adoptiebedragen bleven gelijk.
- Met de Vereniging Belangstellenden Museum De Lakenhal (VBL) heeft overleg plaatsgevonden over het periodiek gaan organiseren van een jaarlijkse Carla van Steijn lezing.

- Met Sleutelstad zijn gesprekken gestart om te komen tot samenwerking op het gebied van opnemen en uitzenden van activiteiten (lezingen, etc.) die door de Vrienden worden georganiseerd. Verwacht wordt dat dit in 2026 operationeel kan zijn.
- Mede door een actieve benadering van bezoekers door de medewerkers van de frontoffice groeide het aantal (betalende) vrienden tot boven de 2000.
- Op 31 juli werd de jaarlijkse bestuurs sessie met aansluitend een etentje georganiseerd in Neede. De bijeenkomst werd voorafgegaan door een excursie aan Stichting Waterpark en Veldwerkcentrum Het Lankheet (bij Haaksbergen).
- Per 1 januari 2025 zijn Roel Nikkessen en Marcel Welsink (nieuwe penningmeester) tot het bestuur toegetreden. Uit de kandidaten die zich bij de wervingsactie eind 2024 hebben gemeld, kunnen waarschijnlijk ook nieuwe bestuursleden gevonden worden die in 2026 mee gaan draaien om in 2027 formeel tot het Bestuur toe te kunnen treden.

Organisatorische activiteiten :

- In samenwerking met de Hortus is wederom het magazine Hortus Leiden, editienummer 8 van 2025, uitgegeven. Het thema van deze editie was Plant en Mens. Op 23 januari 2025 vond de jaarlijkse Winterlezing plaats in het Lipsiusgebouw. Het eerste exemplaar van het magazine werd aangeboden aan de burgemeester van Leiden, Peter Heijkoop. De jaarring van de Vrienden met bijbehorende oorkonde werd toegekend aan Hortus-vrijwilliger Germaine Cornet. De winterlezing werd verzorgd door prof. Steffen Nijhuis van de TU Delft. Hij sprak over “landschapslogica”, een wijze van ontwerpen van de stedelijke omgeving in samenhang met aanwezige natuurlijke landschapselementen.
- Op 12 april 2025 vond de jaarlijkse Vriendenbijeenkomst plaats. In het programma gaf prefect Paul Kessler een afscheidscollege. Hij werd benoemd tot Hortusvriend voor het leven. Van oud bestuursleden Ton van Zijp en Gerbrand van den Ban werd afscheid genomen.
- Op 10 mei heeft de Stichting wederom deelgenomen aan de jaarlijkse plantenmarkt in de Hortus met een eigen informatiestand. Daar bleek veel belangstelling te bestaan voor onze activiteiten en beschikbare informatie. Het beschikbaar gestelde plantenmateriaal, de posters en de boekwerkjes vonden gretig aftrek.
- In samenwerking met de Clusius stichting zijn drie botanische lezingen verzorgd. Op 15 april sprak Norbert Peters over ‘Wat is een Botanische tuin’, op 1 juli Joop Schaminee over ‘Het Levend Archief’, en 30 september sprak José van Paassen over ‘Landschapsherstel van met name veengebieden’. Deze lezingen mogen zich telkens in een grote belangstelling verheugen. Regelmatig was de beschikbare zaalruimte al binnen 2 à 3 dagen na aankondiging volgeboekt.
- Met kunstenaar Rob van Es werden drie zogenaamde microsafari’s georganiseerd. Met een microscoop kijken de deelnemers naar fascinerende cellen en structuren van planten. Hiervoor bleek veel belangstelling voor te zijn.

- In samenwerking met de Hortus werd op 29 oktober een middagbijeenkomst over nalatenschappen georganiseerd. Professor Bernard Schols informeerde de aanwezigen op een soms ludieke (maar toch serieuze) wijze over voetangels en klemmen die er aan het erfrecht vastzitten.
- De jaarlijkse adoptantenbijeenkomst werd gehouden op 25 september. De nieuwe wetenschappelijk directeur van de Hortus, Barbara Gravendeel, sprak over haar eerste 100 dagen in de Hortus. De bijeenkomst werd op bijzondere wijze afgesloten met een toespraak van wethouder Ashley North van de gemeente Leiden, die oud-bestuurslid Ton van Zijp niet alleen in het zonnetje zette, maar hem ook een Cornelis Joppensz beeldje uitreikte als blijk van grote waardering voor hetgeen hij maatschappelijk in Leiden allemaal heeft gedaan.

Financiële onderwerpen:

Met de Hortus-directie vindt jaarlijks overleg plaats over de wensen en mogelijkheden om activiteiten/investeringen te kunnen ondersteunen vanuit de Stichting.

De daadwerkelijke financiering vindt plaats op basis van offertes en/of afrekeningen van genoemde activiteiten.

In 2025 werden bekostigd:

- Ondersteuning 50% PhD *Citizen Science* project (o.a. Stoeplantjes) (€ 23.000)
- Ondersteuning deelname Hortus in 4-jarig Naturalisproject Hidden Biodiversity (inclusief aanstelling PhD'er) (€ 12.500 per jaar)
- Bijdrage aan lesprogramma en educatie/wetenschapsdagen voor publiek in het kader van Plant en Mens en Planten en Planeten (€ 60.000)
- Werving nieuwe donateurs (€ 8000)
- Bomenonderhoud (€ 18.000)
- Bijdrage themajaar Plant en mens en materialen (€ 10.000)
- Bijdrage aan het magazine Hortus Leiden (€ 12.584)
- Events algemeen (Plantenmarkt, Midzomernacht) (€ 10.000)
- Afdracht jaarkaarten donateurs/adoptanten (€ 39.081)
- Ondersteuning administratie/registratie donateurs voor de Stichting door het bureau van de Hortus (€ 17.000)

De bekostigingen (zowel regulier als projectmatig) zijn gefinancierd vanuit de ontvangen donaties die door circa 2.000 vrienden en adoptanten zijn gedaan en vanuit het rendement dat werd gehaald op het belegde vermogen van de Stichting (Carla van Steijnfonds).

De Bestuurssamenstelling in 2025:

John van Ruiten (voorzitter), benoemd tot 09-05-2027

Mia Hopperus Buma (secretaris, tevens vicevoorzitter), benoemd tot 09-05-2027

Adri Mulder (algemeen bestuurslid, evenementen), benoemd tot 09-05-2027

Marcel Welsink (penningmeester), benoemd tot 01-01-2029

Roel Nikkessen (algemeen bestuurslid, ICT, systemen en communicatie), benoemd tot 01-01-2029

Annette Los (algemeen bestuurslid, PR en Communicatie), herbenoemd tot 09-09-2029

Het jaarverslag 2025 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 9 april 2026.

Namens het bestuur,

John van Ruiten
Voorzitter